

Textilní technik desinatér / technička desinatérka (kód: 31-062-M)

Autorizující orgán:	Ministerstvo průmyslu a obchodu
Skupina oborů:	Textilní výroba a oděvnictví (kód: 31)
Týká se povolání:	Textilní technik desinatér
Kvalifikační úroveň NSK - EQF:	4

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v normách a v technických podkladech v textilní výrobě	4
Vytváření textilních tvarů, stříhů a nomenklaturních výrobků včetně dalších přípravků do výroby	4
Stanovování druhů polotovarů a množství materiálů pro textilní výrobu	4
Zpracování dokumentace pro výrobu textilií (spotřební normy, postupy pro finální úpravu a zpracování)	4
Zpracování výpočtů pro tvorbu nových modelů textilií	4
Spolupráce při vytváření podkladů pro tvorbu cen v textilní výrobě	4
Vypracování konstrukční dokumentace pro výrobu textilií	4

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace v normách a v technických podkladech v textilní výrobě

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést orientaci v normách a v technických podkladech v textilní výrobě (modelová situace)	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Prokázat znalost systémů a standardů kvality v textilní výrobě; prokázat znalosti o omezování dopadu textilních úpravářských chemikálií na životní prostředí a zdraví cílových uživatelů	Písemné ověření
c) Prokázat znalost textilních materiálů a produktů (druhy, vlastnosti, vady, způsoby rozborů a zkoušek)	Písemné ověření
d) Prokázat základní znalosti textilních technologií, základních druhů strojů a zařízení, konstrukce textilních výrobků (předení, tkaní, pletení, výroba jiných plošných textilií), zušlechťování textilií (úprava textilií, barvení textilií, potiskování textilií)	Písemné ověření
e) Prokázat znalost předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci	Písemné ověření
f) Prokázat znalost textilních surovin rostlinného původu (bavlna, len), živočišného původu (vlna, hedvábí), syntetických materiálů (polyamidové, polyesterové), anorganických materiálů (skleněné, minerální, keramické, kovové, uhlíkové), materiálů z přírodních polymerů (viskóza, modal) a syntetických polymerů	Písemné ověření
g) Prokázat znalost druhů přízí, nití, vláken (mykaná a česaná; klasická, rotorová a kompaktní, jednoduchá a skaná; přírodní vlákna, chemická vlákna, vlákna z anorganických surovin, nanovlákna), označování jemnosti a parametrů přízí, nití a vláken, včetně jejich ověřování a nejčastějších vad, znalost základů technologie jejich výroby	Písemné ověření
h) Prokázat znalost běžných druhů tkanin (charakteristika), parametrů tkanin, včetně způsobů jejich ověřování a nejčastějších vad tkanin, znalost konstrukce tkanin (dostava, základní vazby), přípravy pro tkaní (skaní, soukání osnovy a útku, snování, šlichtování) a znalost principu výroby tkanin (osnovní vál, lamely, nitěnky, paprsek, způsoby a zařízení pro zanášení útku, způsoby a zařízení pro vzorování tkanin)	Písemné ověření
i) Prokázat znalost běžných druhů pletenin (charakteristika), parametrů pletenin, včetně způsobů jejich ověřování a nejčastějších vad, znalost konstrukce pletenin, přípravy pro pletení, principů výroby pletenin a vzorování pletenin	Písemné ověření
j) Prokázat znalost účelu a principu předúpravy textilií (odstranění nečistot a pomocných prostředků nanesených na přízi za účelem jejího snadnějšího zpracování, dodání vlastností umožňujících další zušlechtění, jako savost, pevnost, bělost, lesk, afinita k barvivům) na operacích postřihování, požehování, odšlichtování, mercerace, vyvážka, bělení, krabování, dekatování, valchování, odkližování, zatěžování	Písemné ověření
k) Prokázat znalost účelu a principu finální úpravy textilií, druhů finálních úprav (mechanické, chemické), apretace (účel, princip, druhy apretů, složení lázní), kalandrování (účel a princip, druhy kalandrů), sanforizace (kompresivní srážení), chemických úprav (nemačková, nežehlivá, fixace povrchových efektů, tužící, nehořlavé, antibakteriální)	Písemné ověření
l) Určit druhy textilních surovin (vláken) a produktů (příze nebo nitě, tkaniny nebo pleteniny nebo netkané textilie) na anonymních vzorcích	Praktické předvedení

m) Rozpoznat vady textilních surovin (vláken) a produktů (příze nebo nitě, tkaniny nebo pleteniny nebo netkané textilie) na anonymních vzorcích

Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Vytváření textilních tvarů, stříhů a nomenklaturních výrobků včetně dalších přípravků do výroby

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Připravit návrh na nový výrobek, dezén nebo variantu podle konkrétního zadání	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zpracovat skicu a návrh v souladu s požadavkem na konstrukční řešení tkaniny na počítači	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Použít uživatelský program k technickému zpracování návrhů na grafickém SW	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Spolupracovat s technologem na vývoji a ověřování nových vazeb, výrobků a při návrhu konstrukce (modelová situace)	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Spolupracovat s prodejcem a pracovníkem řízení zakázek při přijímání zakázek z hlediska výtvarných, konstrukčních a desinatérských možností (modelová situace)	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Spolupracovat s návrháři při přípravě prezentace výrobků na důležité veletrhy a výstavy (modelová situace)	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Stanovování druhů polotovarů a množství materiálů pro textilní výrobu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Spolupracovat s technologem při stanovení odpovídajících druhů materiálů, polotovarů podle zadání užitných vlastností pro navržený výrobek a v souladu s technologickými možnostmi strojů a zařízení (modelová situace)	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit toto kritérium.

Zpracování dokumentace pro výrobu textilií (spotřební normy, postupy pro finální úpravu a zpracování)

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zpracovat konstrukční dokumentaci výrobků a vzorů pro zkoušky, zkušební a běžný provoz	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Odladit zpracovaný návrh s výrobními provozy (tkalcovny nebo pletárny nebo úpravny)	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Zkontrolovat vyrobený vzorek textilie podle technické dokumentace, schválit nový dezén podle technické dokumentace	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zpracování výpočtů pro tvorbu nových modelů textilií

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést výpočty spotřeby materiálu, polotovarů a technické produktivity strojů na základě zpracované konstrukce textilie	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit toto kritérium.

Spolupráce při vytváření podkladů pro tvorbu cen v textilní výrobě

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Připravit podklady pro tvorbu cen na základě vypočtené předpokládané spotřeby materiálů a polotovarů	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit toto kritérium.

Vypracování konstrukční dokumentace pro výrobu textilií

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zpracovat dokumentaci k vytvořenému návrhu dezénu (pro tkaninu včetně snovacího předpisu)	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zaevidovat dokumentaci návrhů a dezénů	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede AOs do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na povolání v NSP - <https://www.nsp.cz/jednotka-prace/textilni-technik-desinate#zdravotni-zpusobilost>).

Textilní technik desinatér pracuje v provozu textilní výroby a při své práci je zodpovědný za vývoj a technickou přípravu výroby textilií.

Uchazeči bude zadáno vytvořit návrh na nový výrobek, dezén nebo variantu podle konkrétního zadání vycházejícího z plánu vývoje nebo požadavku zákazníka nebo požadavku zakázkové kanceláře nebo jako příklad v rámci modelové situace připravené autorizovanou osobou. Parametry nových výrobků, nových dezénů a nových variant výrobků vycházejí z výrobních programů konkrétních textilních firem.

Zkouška podle tohoto hodnoticího standardu bude probíhat v prostředí běžného provozu v textilní výrobě a v odborné učebně. V odborné učebně se uskuteční písemný test zaměřený na znalosti odborné problematiky a BOZP; v testu prokazuje uchazeč znalosti, které využije při prokazování všech odborných kompetencí tohoto hodnoticího standardu.

V odborné učebně se také uskuteční komunikace mezi zkoušejícím a uchazečem při řešení modelových situací u odborných kompetencí Orientace v normách a v technických podkladech v textilní výrobě, Vytváření textilních tvarů, střihů a nomenklaturních výrobků včetně dalších přípravků do výroby a Stanovování druhů polotovarů a množství materiálů pro textilní výrobu; autorizovaná osoba připraví celkem minimálně 5 modelových situací.

Součástí zkoušky bude i činnost v reálném provozu, kde uchazeč na konkrétních příkladech činností (viz kritéria hodnocení k jednotlivým odborným kompetencím) navrhne řešení konkrétních problémů.

Praktická předvedení tedy spočívají zejména v ústní komunikaci, která bude mít podobu rozhovoru se spolupracovníky, přímo i metodicky nadřízenými, hrané scénky určité modelové situace. Jde o simulaci určité reálné ústní komunikace, jako je jednání s pracovníkem zakázkové kanceláře, technologem, návrhářem, vedoucím provozu, prodejcem. Součástí praktického předvedení bude písemná a ústní reálná profesní činnost, jako je písemné zaznamenání údajů nebo čtení konkrétní výrobní dokumentace.

Autorizovaná osoba připraví před vlastní zkouškou komplexní úkoly (zadání pro řešení modelových situací), které obsahově pokryjí co nejvíce odborných kompetencí a kritérií hodnocení uvedených v tomto hodnoticím standardu, a které na modelových situacích umožní simulovat činnosti textilního technika desinatéra.

Pokud se týká dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v textilní výrobě, zkoušející sleduje uchazeče v průběhu plnění zadaného úkolu, tj. jak si vede při pracovních činnostech v odborné učebně i v reálném provozu textilní výroby.

Autorizovaná osoba zpracuje seznam strojového vybavení (používaných strojů, linek a zařízení) a umožní uchazeči se s ním seznámit v předstihu (minimálně 1 měsíc) před zkouškou.

Uchazeč si zajistí vhodné pracovní oblečení a pracovní obuv podle požadavků BOZP pracoviště, na kterém se realizuje zkouška.

Znalost běžných druhů textilních surovin a produktů (přízí, textilií) a rozpoznání vad v textilních surovinách a textilních produktech bude prokázána vedle písemného způsobu i prakticky na anonymních vzorcích.

Uchazeč určí minimálně 9 vzorků surovin a produktů, tj. 3 vzorky surovin (vláken), 3 vzorky příze nebo nitě a 3 vzorky textilií (tkaninu nebo pleteninu nebo netkanou textilii). Dále uchazeč rozpozná vady na minimálně 9 vzorcích surovin a produktů: na 3 vzorcích suroviny (vláken), 3 vzorcích příze nebo nitě, 3 vzorcích textilií (v tkanině nebo pletenině nebo netkané textilii).

Písemné ověření probíhá formou písemného testu. Testy vytváří autorizovaná osoba na základě pravidel stanovených v hodnoticím standardu. Test může být uchazečům zadán v elektronické podobě.

Pravidla pro aplikaci písemných testů jako způsobu ověřování

Soubor otázek pro testy stanovuje autorizovaná osoba podle požadavků hodnoticího standardu. Musí přitom splňovat následující pravidla:

A. Testy pro jednotlivé uchazeče musí být generovány z dostatečně velkého souboru otázek, aby bylo umožněno řádově několik desítek různě sestavených testů.

B. Při každé zkoušce musí být ověřeny všechny kompetence kvalifikačního standardu. To znamená, že v případě, kdy se některé kompetence nebo kritéria ověřují pomocí testů, musí být splněny následující podmínky:

B1. Pro celkový soubor otázek, z něhož se generují jednotlivé testy:

Pro každé kritérium a pro každé téma uvedené v kritériích existuje několik otázek.

B2. Pro jednotlivé vygenerované testy:

Každý uchazeč má ve svém testu pro každé kritérium (u něhož je test způsobem ověření a v návaznosti na pokyn o tom, která kritéria je třeba u zkoušky splnit) a pro každé téma uvedené v kritériích alespoň jednu otázku.

B3. Pro úspěšné splnění požadavků testu:

Za úspěšné splnění testu se považuje 70 % správně zodpovězených otázek s tím, že pro každé kritérium musí být správně zodpovězeno alespoň 50 % otázek.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání zaměřeném na výrobu textilií nebo v chemickém oboru vzdělání zaměřeném na zušlechťování textilií a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti vývoje a technické přípravy výroby textilií nebo v oblasti výroby textilií nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo ve funkci učitele odborného výcviku v textilních oborech.
- b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oblasti textilní výroby nebo v chemickém oboru vzdělání zaměřeném na zušlechťování textilií a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti vývoje a technické přípravy výroby textilií nebo v oblasti výroby textilií nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo ve funkci učitele odborného výcviku v textilních oborech.
- c) Vyšší odborné vzdělání se zaměřením na textilní technologie nebo chemické technologie zaměřené na zušlechťování textilií a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti vývoje a technické přípravy výroby textilií nebo v oblasti výroby textilií nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo ve funkci učitele odborného výcviku v textilních oborech.
- d) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na textilní technologie nebo chemické technologie zaměřené na zušlechťování textilií a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti vývoje a technické přípravy výroby textilií nebo v oblasti výroby textilií nebo ve funkci učitele odborných předmětů nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo ve funkci učitele odborného výcviku v textilních oborech.
- e) Profesionální kvalifikace 31-062-M Textilní technik desinatér / technička desinatérka a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti vývoje a technické přípravy výroby textilií nebo v oblasti výroby textilií.

Další požadavky:

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnotícím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro zajištění zkoušky podle tohoto hodnoticího standardu je třeba mít k dispozici odbornou učebnu a dílnu v reálném provozu vybavenou na odpovídající úrovni, tzn. minimálně následující materiálně-technické vybavení:

- Výrobní předpisy pro výrobu textilií (pracovní postupy, technologické postupy, výrobní příkazy), PC s uživatelským programem k technickému zpracování návrhů na grafickém SW
- Pracovní pomůcky (PC s přístupem do příslušných databází používaných v konkrétní firmě, formuláře a provozní dokumentace používaná v konkrétní firmě, psací potřeby, relevantní technické normy třídy 80 (ČSN, oborové specifikace <https://www.tzu.cz/oborove-specifikace>, PN; v platném znění)
- Úsek reálného provozu textilní výroby podle výrobního programu textilní firmy
- Stroje pro přípravu textilních materiálů (snovací stroje pro výrobu osnov a šlichtovací stroje pro úpravu osnov, nebo stroje pro přípravu materiálu k pletení), nebo stroje pro výrobu textilií (stroje pro tkaní různých typů tkanin, nebo pletařské stroje, nebo stroje pro výrobu netkaných textilií), nebo stroje a zařízení pro zušlechťování textilií (stroje a linky pro předúpravu textilií, nebo finální úpravu a adjustaci textilií), nebo stroje a zařízení pro barvení textilií, nebo stroje a zařízení pro potiskování textilií, podle výrobního programu textilní firmy
- Přísun potřebné energie odpovídající bezpečnostním a hygienickým předpisům
- Měřicí přístroje (metry, váhy), drobné pracovní pomůcky (textilní lupa, jehla na párání)
- Modelové situace vycházející z obsahu odborných kompetencí (kritérií hodnocení), minimálně 5 modelových situací
- Vzorky anonymních materiálů (textilních surovin a produktů) pro určení druhu: celkem minimálně 9 vzorků - 3 vzorky surovin (vláken), 3 vzorky přízí nebo nití, 3 vzorky textilií (3 vzorky tkaniny nebo 3 vzorky pleteniny nebo 3 vzorky netkaných textilií)
- Vzorky anonymních materiálů (textilních surovin a produktů) pro určení vad: celkem minimálně 9 vzorků - 3 vzorky surovin (vláken), 3 vzorky přízí nebo nití, 3 vzorky textilií (3 vzorky tkaniny nebo 3 vzorky pleteniny nebo 3 vzorky netkaných textilií)
- Místnost pro písemnou část zkoušky, psací potřeby, formuláře s testy, popřípadě PC a testy připravené v elektronické podobě

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí zajistit, aby pracoviště byla uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro vykonání zkoušky z hlediska BOZP odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přípravu a přestávky) je 8 až 10 hodin (hodinou se rozumí 60 minut).

Doba trvání písemné části zkoušky jednoho uchazeče je 60 minut. Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro textilní, oděvní a kožedělný průmysl, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

VEBA, textilní závody, a. s., Broumov

INCOT, spol. s r. o., Králíky

OTAVAN Třeboň, a. s., Třeboň

Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu